

Skabskonstruktioner

Refleksioner over Ester Fleckners "A closet does not connect under the bed"

Danbolt, Mathias

Publication date:
2016

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):

Danbolt, M. (2016). Skabskonstruktioner: Refleksioner over Ester Fleckners "A closet does not connect under the bed". *København: Overgaden ; Institut for Samtidskunst.*

OVERGADEN.

Ester Fleckner
A closet does not connect under the bed
23.01 – 13.03 2016

Ester Fleckner, *A closet does not connect under the bed*, 2016. Installationsview. Foto: Anders Sune Berg

Skabskonstruktioner

Refleksioner over Ester Fleckners *A closet does not connect under the bed*

Af Mathias Danbolt

Et netværk af hvide streger og stiplede linjer breder sig ud over billedfladen i Ester Fleckners træsnitserie *A closet does not connect under the bed* (2016). Linjerne danner mønstre af store og små firkanter og rektangler. Figurerne, som træder frem, er flade. Der er ingen skygger, som giver indtryk af dybde, eller linjer, som markerer, hvilket perspektiv vi ser formerne fra. I nogle af billederne optræder den samme figur flere gange ved siden af hinanden med små variationer som en serie skitser af et objekt eller et rum, der søger en endelig form. I andre træsnit er formen mere defineret, men blyantstregene, som viderefører trykkenes linjer, giver også disse en processuel karakter. En tekstlinje på et af trykkene indikerer, hvilke slags former vi har med at gøre: "The closet I told you so". Ordet "closet" – skabet – går igen i værkseriens titel og i mange af tekstfragmenterne, der er skrevet

på trykkene. Skabene, som træder frem i træsnittene, er i lighed med teksterne opdelt og usammenhængende. Billederne ligner mest af alt konstruktionstegninger, hvor firkanterne og rektanglerne udgør konturer af skabsdøre, vægge, rammer, hylder og ben – komponenter i en større konstruktion. På denne måde fremstår trykkene mere pædagogiske end abstrakte, som en serie opskrifter eller forslag til nye skabe. Men på trods af dette vil de fleste snedkere nok mene, at konstruktionstegningerne tager sig lidt underlige ud, for både størrelsesforhold og målestok forekommer at variere inden for en og samme skitse, og det lader ikke til, at disse møbler ville ligne skabe, som vi kender dem, hvis de blev bygget. Disse skitser bevæger sig langt ud over møblets rammeværk og udfordrer selve ideen om skabet. Men hvorfor denne interesse for skabet og dets konstruktion?

Skabet er ikke bare et opbevaringsmøbel for tøj og ting, det er også en metafor for organisering af viden. Dette kommer til udtryk i ordets figurative betydninger i udsagn som "at springe ud af skabet". De af os, der dagligt forholder os til dette skab, ved, at det handler om andet end en gentagelse af prosaisk-spektakulære konstateringer à la "jeg er bøsse". Selvom folk ofte iagttager dét, at nogen springer ud af skabet, som en "nyhed" de kendte til på forhånd, er det måske nærmere et performativt ritual, der er nødvendigt for at blive genkendt som et ærligt, åbent og moderne homoseksuelt subjekt i en heteronormativ verdensorden. Som en sætning i et af Fleckners tryk lyder: "The closet see you again tomorrow". Skabet står som en påmindelse om den privilegerede rolle, seksualitet har haft for viden om og forståelse af identitet i vesten siden 1800-tallet. Skabet som metafor påvirker derfor ikke kun livet for lesbiske, bøsser, biseksuelle og transpersoner på forskellige måder, selv om de sociale, materielle og politiske effekter af at være *i* eller *ude af* skabet præger nogle liv markant mere end andre. Det faktum, at folk i dag taler om at springe ud af skabet som hjemmegående husmor eller ironman-entusiast (for blot at nævne nogle avisoverskrifter fra det seneste år), betyder ikke, at skabsmetaforen har løst sig fra sin tilknytning til seksualitetens og kønnets domæne. I stedet kan dette snarere siges at pege på, hvorledes skabet fortsat

fungerer som en central figur i vestlig tænkning for grænsedragningen mellem viden og ignorance, stilhed og tale, det synlige og det usynlige, det hemmelige og det afslørede, det private og det offentlige, som queerteoretiker Eve Kosofsky Sedgwick påpeger i den indflydelsesrige bog *Epistemologies of the Closet* (1990)¹.

Siden Stonewall-oprøret i New York i juni 1969 har slagordet "Out of the Closet, Into the Street!" været et mantra i kampen for lesbiske, bøsser, biseksuelle og transkønnedes rettigheder. Og eftersom skabet er blevet stående som et symbol for undertrykkelse, er det bemærkelsesværdigt, at mange af os forsøger at komme ud af det gang på gang. Den poetiske formulering "at springe ud" giver også associationer til opblomstring og fremskridt – som et fotografisk negativ, der fremkaldes til et positivt billede. Dét, som ofte glemmes i fokuseringen på overgangen fra mørke til lys, er en diskussion af det rammeværk, man træder "ind i", når man forlader skabets dunkle rum. Er åbenhed og synlighed egentlig den sikre vej til vækst og fremskridt for alle i dagens samfund? Hvilke omkostninger er der forbundet med kravet om, at man skal udvise transparens og genkendelighed for at blive anerkendt som et korrekt seksuelt og kønnet subjekt? Og hvilken slags opfattelse af sandhed og tilgængelighed er det, skabets logik holder os fast i?

Ester Fleckner, untitled, 2016. Foto: Anders Sune Berg

Spørgsmål som disse er ikke bare relevante i mødet med Fleckners undersøgelse af skabets konstruktion. De er også relevante i nærværende forsøg på at skrive om værkerne. Sådanne pædagogiske tekster forventes ofte at skulle reproducere skabets fremskridtsorienterede logik ved at hjælpe den såkaldt besværlige samtidskunst ud i klarhedens lys. På samme måde, som det at springe ud af skabet kan være både frigørende og begrænsende på samme tid, kan tekster som denne også åbne og lukke et værks virkerum. Specielt i det øjeblik tematikker som køn og seksualitet bliver bragt ind i diskussionen. Disse emner bliver ofte forstået som "nøgler" til kunstværkerne "sandhed". Når en kunstner som Fleckner tager fat i noget så velkendt som skabet – noget, alle har en eller anden relation til – er der derfor en risiko for, at nogen umiddelbart antager at "vide", hvad værkerne handler om – som om værkerne startpunkt også er deres slutpunkt. Kunstnere, hvis værker forholder sig til tematikker, der knytter sig til identiteter i det politiske felt, bliver nemt sat i bås på denne måde. Det var muligvis også derfor, at Overgaden bad mig om ikke alene at fokusere på seksualitet i min læsning af Fleckners værker. Men hvis det at synliggøre seksualitetsperspektiver skaber nye former for usynligheder, er dette en effektiv påmindelse om skabets strukturering af det, der fra et antaget majoritetsperspektiv fremstår vedkommende og uvedkommende at tale om.

Hvis Fleckners bogstavlige tilgang til skabets konstruktioner leder opmærksomheden mod spørgsmål om køn og seksualitet, er det langt fra nemt at beskrive eller afkode, hvad værkerne vil med disse størrelser. Fleckners tryk springer ikke ud af skabet med deres betydninger. Selv om skitserne trækker på konstruktionstegningen som genre, er trykkene langt fra pædagogiske eller vejledende i traditionel forstand. De skabe, som afbildes i træsnittene, fremstår abstraherede og synes ikke at kunne samles til at rumme hverken tøj eller hemmeligheder. De gentagede former følger snarere deres egen orden eller logik. På den måde synes Fleckners træsnit at finde inspiration hos poeten Gertrude Stein, som Fleckner har lånt udstillingens titel fra. "A closet does not connect under the bed" er en linje fra Steins berømte digtsamling *Tender Buttons* fra 1914. Tekstlinjen er hentet fra et digt i bogens før-

ste del, *Objects* – en serie tekster, som ofte er blevet beskrevet som et eksempel på "litterær kubisme".² Hvor kubistiske malere som Pablo Picasso og Georges Braque forlader centralperspektivets organisering af billedrummet for at lade objekter komme til syne fra en række forskellige vinkler på samme tid, bryder Stein sprogets syntaktiske regler, så relationen mellem ordene og tingene forskydes og sammenblandes. Uforståelighed er derfor et helt centralt aspekt i Steins digtning, som litteraten Joshua Schuster har påpeget: "Stein tillader ikke, at betydning fæstner sig i et fortolknings-system, i stedet bevæger [ordene sig] kontinuerligt mellem lyde og betydninger, normativ og ikke-normativ grammatik, genkendelse og fremmedgørelse".³ At læse Steins digte kræver med andre ord, at man kan se muligheder i den forvirring, som opstår, når sprogets konventionelle regler og rammeværk bliver sat ud af spil.

Fleckners træsnit kan på lignende vis siges at interessere sig for forvirringens potentiale i bevægelsen mellem det bogstavlige og det abstrakte, det pædagogiske og det uklare, det åbenlyse og det uigenkendskabte. I stedet for at springe ud af skabet inviterer Fleckners tryk os ind i et anderledes rum, der søger at give plads til det, der falder uden for etablerede kategorier og rammeværk – det fragmenterede, det uforståelige, det uforsonlige. Eller som en sætning fra et af trykkene beskriver det: "the closet from one to many, many to many, and between two".

Mathias Danbolt er adjunkt i kunsthistorie på Københavns Universitet.

Noter:

1. Eve Kosofsky Sedgwick, *Epistemology of the Closet*. Berkeley og Los Angeles: University of California Press, 1990.
2. Gertrude Stein, *Tender Buttons: Objects, Food, Rooms*. New York, Dover Publications, 1997, s. 4.
3. Joshua Schuster, "The Making of Gertrude Stein's *Tender Buttons*". *Jacket2*, April 21, 2011: [jacket2.org/article/making-tender-buttons]. Skribentens egen oversættelse.

CV

Ester Fleckner (f. 1983) bor og arbejder i Berlin. Hun er uddannet fra Det Kongelige Danske Kunstakademi i 2013 og Goldsmiths University of London. Fleckner har udstillet i Avlskarl Gallery i 2015 og C4 Projects i 2014.

ARRANGEMENTER

Torsdag d. 18/2 kl. 18-19

Walk and Talk // Ester Fleckner i samtale med Maria Kjær Thomsen

Denne aften vil Ester Fleckner i selskab med kunstkritiker og kurator Maria Kjær Thomsen tale om tankerne og processen bag sin aktuelle udstilling og sit arbejde generelt.

Søndag d. 21/2 kl. 15-16.30

Oplæg og oplæsning // Poesiens potentiale

Poesi spiller en væsentlig rolle i Ester Fleckners arbejde, og i hendes værker optræder tekstfragmenter ofte som en integreret del af det visuelle udtryk. I forlængelse af denne interesse inviterer Overgaden til et arrangement, der både byder på refleksioner over poesiens potentiale ved Julie Sten-Knudsen samt lyrisk oplæsning af Caspar Eric og Lea Marie Løppenthin.

TAK TIL

Ester Fleckner vil gerne takke Mathias Danbolt, Malene Dam, Line Hvidbjerg, Michael Schultz, Bogg Johanna Karlsson, Sara Fleckner, Susanne Fleckner og John Vilstrup, Overgaden.

KOMMENDE UDSILLINGER

Fredag d. 1. april 2016 er der fernisering på soloudstillingen *Bugs in the War Room* af Linda Hilfling Ritasdatter og gruppeudstillingen *Varulv!*, som er kurateret af Overgaden. Begge udstillinger varer til og med d. 29. maj 2016.

Denne udstillingsfolder kan downloades fra www.overgaden.org

Udstillingen er støttet af:

STATENS KUNSTFOND

DANISH
ART WORKSHOPS
STATENS VÆRKSTEDER
FOR KUNST

Overgaden er støttet af Statens Kunstfonds Billedkunstudvalg og Det Obelske Familiefond.

Overgaden.

Institut for Samtidskunst
Overgaden neden Vandet 17
DK-1414 Copenhagen K

www.overgaden.org
+45 32 57 72 73